

Lärarhandledning

Rollspel

Strejk eller avtal?

arena skolinformation

Om lärande genom rollspel

Ett rollspel kan vara ett bra sätt att få fördjupad förståelse för en fråga. I ett rollspel agerar alla så realistiskt som möjligt utifrån sin rolls förutsättningar.

Förberedelser

Detta rollspel kan användas både som en introduktion till ett moment om arbetslivet och som en avslutning. Om du vill att de som spelar ska ha förkunskaper innan de spelar kan det vara bra att gå igenom följande begrepp:

- Arbetsgivare
- Fackförening
- Kollektivavtal
- Strejk
- Fredsplikt
- Sympatiåtgärder
- Lockout
- Blockad
- Varsel

Exempel på saker som kan finnas med i ett kollektivavtal:

- Årlig löneökning
- Försäkringar
- Pensionsinbetalningar
- Semester (Till exempel fler dagar än de fem veckor som alla har rätt till enligt Semesterlagen)
- Ersättning för arbete på obekvämlig arbetstid (OB-ersättning)
- Ersättning för övertid
- Arbetstid (Till exempel mindre antal timmar än de 40 timmar i veckan som är normal arbetstid enligt Arbetstidslagen)
- Andra förmåner (Till exempel friskvårdstimme, friskvårdsersättning, ersättning för sjukvård, tjänstecykel).

Genomförande

Dela upp gruppen i fem lika stora grupper.

- Grupp 1 Chefer
- Grupp 2 Ägare
- Grupp 3 Långtidsanställda
- Grupp 4 Nyanställda
- Grupp 5 Extra-jobbare

Rollspelet består av tre steg som upprepas.

- Möte i de fem smågrupperna
- Fackmöte och ledningsgrupp (Fackmöte: Nyanställda, Långtidsanställda och extrajobbare. Ledningsgrupp: Chefer och ägare)
- Stormöte

I de första två stegen arbetar grupperna självständigt. Spelledaren ansvarar för att sätta ramar för tid och plats för de olika stegen. Rekommenderad tid är 10 min för varje steg. I det tredje steget stormöte fungerar spelledaren som opartisk mötesledare.

Chefer

Ägare

Långtidsanställda

Nyanställda

Extra-jobbare

Efterarbete

Ett rollspels största lärande sker oftast efter själva rollspelet genom att reflektera och bearbeta de erfarenheter som gjordes i rollspelet. Detta kan göras både i den efterföljande diskussionen och genom en enskild skrivuppgift.

Förslag på diskussionsfrågor

- Hur var det att vara i de olika rollerna?
- Vilka strategier använde grupperna för att få igenom sina förslag?
- Lyckades grupperna enas om ett kollektivavtal? Varför/Varför inte?
- Hur tror ni det skulle se ut i en liknande situation i verkligheten?

Förslag på uppföljande elevuppgift

1. Beskriv vad som hände i rollspelet?
2. Hur var det för dig att ha den roll du hade?
3. Vilka strategier använde grupperna för att få igenom sina förslag?
4. Lyckades grupperna enas om ett kollektivavtal? Varför/Varför inte?
5. Hur tror ni det skulle se ut i en liknande situation i verkligheten?
6. Vad är du efter detta rollspel sugen på att undersöka vidare eller lära dig mer om?

Så kan ni jobba vidare

Arena Skolinformation har en stor mängd övriga material om ni vill arbeta vidare med frågor om arbetsliv. Några av dem är:

- Film; Strejk så funkar det?
- Artiklar; Strejker förr och nu och Varför är det strejk på Tesla?
- Presentation; Strejk – Hur funkar det?
- Serier; Lagar och regler i arbetslivet och A-Ö om arbetslivet
- Rollspel; Beslutsfattarna, Loppet och Anställa eller anställas?

Lärandemål och kopplingar till ämnesplaner

Syftet med rollspelet Strejk eller avtal är att ge en förståelse för hur en förhandling på den svenska arbetsmarknaden kan gå till. Rollspelet kan fungera som ett verktyg för reflektion och samtal kring ramberättelsen om en förhandling mellan olika intressen. Det kan även fungera som ett verktyg för samtal kring olika perspektiv på situationen. Genom att eleverna får pröva på att vara olika aktörer på den svenska arbetsmarknaden får de möta situationen om ett förslaget kollektivavtal ur olika perspektiv.

■ Utdrag ur gymnasieskolans ämnesplan Samhällskunskap (Gy 25)

Ämnets syfte: Genom undervisningen ska eleverna utveckla kunskaper om samhällens organisation och centrala institutioner, individers rättigheter och skyldigheter samt om hur människor kan delta i och påverka samhället

Lärarhandledning: Strejk eller avtal

Text: Staffan Kahn

Grafisk form: Simon Karlsson

© Arena Skolinformation 2026